4 LESNÍ ČLOVĚČE NEZLOB SE

Pomůcky:

- ✓ Herní plán
- ✓ Figurky
- ✓ Otázky
- ✓ Obrázky se zvířaty (z druhé strany jsou otázky)

Zadání úkolu: Doveď zvíře do brlohu!

- ✓ Žáci pracují ve skupince (např. máme čtyři skupiny po pěti žácích), sledují prezentaci v PowerPointu (viz učební úlohy ke stažení), snaží se zapamatovat si co nejvíce informací o zvěři.

- ✓ Po zhlédnutí prezentace žáci hrají ve skupinkách deskovou hru – každý žák je nějaké zvíře (např. medvěd, liška, datel, mravenec, jezevec, veverka, prase, jelen). Každá skupinka hraje dvakrát, jednou z vrchu dolů, podruhé zespoda nahoru. Žáci hází kostkou (platí pouze čísla 1, 2, 3 vzhledem k malému hernímu plánu). Když stoupnou na otazník, musí odpovědět na svou otázku, pokud je odpověď správná, posunou se o políčko vpřed. Vítězí ten, kdo je v domečku nejdříve.

- ✓ Vytiskneme herní plán, otázky z jedné strany, z druhé strany obrázek zvířete. Odpovědi předáme ostatním žákům ve skupině, aby se mohli vzájemně kontrolovat (pokud jsem veverka, dostanu pět kartiček s obrázkem veverky, kde bude z druhé strany pět otázek pro veverku, veverčí odpovědi dostane například medvěd a veverka dostane zase naopak odpovědi pro medvěda).

- ✓ Máme-li přístup k internetu, je možné, aby žáci sami hru rozšířili o další živočichy a vymysleli další otázky.

Poznej svůj les – obyvatelé lesa

Veverka obecná

- dlouhý chlupatý ocas, který používá i jako kormidlo při skákání z větve na větev. Ocas bývá stejně dlouhý jako tělo samotné.
- na zimu veverkám narůstají na ušních boltcích štětičky.
- při skoku ze stromu na strom může překonat vzdálenost až 4 metry
- sbírá semena a pupeny jehličnatých i listnatých stromů. Pochutná si i na hmyzu, houbách či ptačích vejcích
- patří mezi hlodavce, kteří si na zimu ukládají potravu.
- ke stavbě svého hnízda využívá listí a větvičky. Nepohrdne ani dutinou stromu, či ptačí budkou s dostatečně velikým otvorem.
- mláďatům ustele na kůže rozcupované tak, že je měkounká jako vata.
- před zimou opatří svůj příbytek tak pečlivou izolací z rozcupované kůry, že zatímco venku mrzne, veverka si doma udržuje až 20°C.
-v zimě nespí, ale zdržuje se často uvnitř, a pokud je opravdu špatné počasí, nevystrčí ven nos po několik dní.

Datel černý

- Šplhavec, měří až 46 centimetrů, jeho rozpětí křídel je 67–73 centimetrů a váží mezi 250 a 360 gramy. Dožívá se úctyhodného věku až přes 25 let.
- Je jednobarevně černý s červeným temenem (samec) nebo týlem (samice).
-Poznáme ho podle daleko slyšitelné volání „kliéé" a následovné „krikrikrikri". V letu často vydává zvuky „kví kví kví". Stejně tak ho poznáme podle typického bubnování do kmenů stromů, které je nejsilnější v období toku.
-Jakmile se jednou vytvoří pár, žije a hnízdí spolu po řadu let, často i opakovaně ve stejné dutině.
-Tam, kde žije datel, je zdravý les. Takové staré dřevo je rájem mnoha druhů hub a nejrůznějších brouků, mravenců a jiných bezobratlých, kteří tvoří prostřený stůl pro datly, strakapoudy, žluny, brhlíky, šoupálky a další druhy ptáků.
-Má vyztužený zobák zakončený na konci svisle seříznutý jako dláto a jazyk dvakrát delší, než je zobák, a zvláštní aparát, který umožňuje vypláznout jazyk daleko dopředu.
-Ve spojení s lepivými slinami a harpunovitými háčky na špičce jazyka jde o dokonalý lovecký nástroj.

KNIHA O LESE

Jelen lesní

-přes zimu je aktivní
- v létě má rezavě hnědou srst, v zimě hustší šedohnědou
-- na zimu sestupuje z vyšších horských poloh do nížin, kde jsou příznivější podmínky a tak tu sežene snáze potravu
- živí se travinami, bylinami, listím, pupeny a výhonky dřevin a lesními plody
- v zimě je přikrmován
- při nejsilnějších mrazech zalehne do houštiny, kde je alespoň trochu chráněn před ostrým větrem a sněhem
- setrvává tak v klidu, aby zamezil ztrátám energie

Medvěd hnědý

-Upadá do tzv. zimního klidu – občas přerušováno probuzením – kdy vychází ven pro potravu a vyprázdnit se
-- jeho brloh je upravená jeskyně ve skále, ale můžeme ho najít i pod stromem s větmemi až k zemi, kde se nechal zapadat sněhem
-- mezi lednem a únorem se rodí mláďata
-- takto brzo se rodí proto, aby stiha do zimy zesílit a přežila ji
-- je všežravec – kořínky, plody, hmyz, med divokých lesních včel, malí savci, ptačí mláďata, mršiny, odpadky
-- od jara do podzimu se intenzivně vykrmuje, aby dosáhl hmotnosti potřebné k zimnímu spánku

KNIHA O LESE

Mravenec lesní

-staví z jehličí a větviček vysoké osamělé kupy na lesních světlinách nejčastěji ve smrkových lesích.
-mraveniště má dominantní orientaci směrem k jihu, kde je pozvolnější svah zajišťující lepší nakládání s energií a zvýšenou akumulaci tepla.
-Bývá obvykle vysoké kolem 50 cm a uprostřed je vždy pařez, ve kterém oplodněná královna založila kolonii, která bývá osídlena až 40 let.
-Mraveniště může být velké až 2m. Velikost je závislá na poloze mraveniště – při nedostatku světla je vyšší a kuželovitější, aby zachytilo co nejvíce slunečních paprsků.
-Podzemní část je až 2x větší než část na povrchu.
-V podzemí mravenci přes zimu spí.
-Mraveniště jsou osídlována zhruba 40 let.
-Právem jsou mravenci lesní označováni jako LESNÍ POLICIE.
-Mravenci z jedné kolonie zahubí za sezonu až 5mil. kusů hmyzu.
- Jsou slepí, Vypouštějí feromony a tykadla ke komunikaci, tím značí cestu pro ostatní mravence, některé druhy umí i plavat na vodě.
-Spirála smrti jižní amerikaChyba – ze zoufalství se chytnou prvního mravence kterého ucítí, ten se chytne dalšího a vznikne kruh, ve kterém chodí mravenci stále dokolečka – 2 hodiny 365 m v obvodu

Liška obecná

-je aktivní večer a v noci, kdy loví obratlovce do velikosti husy a zajíce, především však ty malé - hlodavce. Mimo to si pochutná i na lesních plodech.
-V době, kdy má liška mláďata se její plachá a opatrná povaha mění v odvážnější. V tomto období dokáže napadnou i psa, který se objeví v blízkosti její nory. Málokteré zvíře totiž myslí tolik na svou bezpečnost. Obezřetnost při každém svém pohybu a důmyslné využívání okolního terénu dělá z lišek takřka neviditelné lovce.
-V době od ledna do března probíhá lišči říje, tzv. kaňkování. Během ní se lišky projevují typickým voláním (tzv. skolí). Lišáci si své partnerky najdou podle charakteristického pachu kapek krve (myslivecky barvy), které samice zanechávají ve své stopní dráze. Vlastní akt páření probíhá uvnitř brlohu.
-Březost lišky trvá 52–53 dní. Nově narozená liščata zůstávají 12–15 dnů slepá. Tělíčka mají porostlá šedou srstí, která stěžuje odhalení mláďat ostatními predátory.

KNIHA O LESE

Prase divoké

-Jsem aktivní zejména v noci a přes den odpočívám.
- Žiji ponejvíce skrytě, ve skupinách, kde je nás kolem 20
- Jsem dokonalý všežravec a můj jídelníček je velmi pestrý – tráva, hlízy, žaludy, ořechy, různé bobule, mršiny, kořeny, odpadky, hmyz, malí plazi.
-Na bocích hrudi má kňour tzv. štít. Je to velmi zesílená kůže o tloušťce až 6 cm, která nemá žádné záhyby.
-Jsem jednoznačně nejinteligentnějším zvířetem v ČR.
-Mezi nápadné znaky patří čtyři výrazné trojhranné špičáky. Slouží hlavně jako účinná zbraň při soubojích a v obraně proti nepříteli. U samců dorůstají obvykle 20 cm
-Divoká prasata si libují v dotyku s ostatními jedinci. Spí spolu, třou se o sebe a vzájemně se čistí. Často leží poskládána jedno přes druhé.
-Prase divoké dokáže běžet rychlostí až 48 km v hodině, i když jen pár set metrů.
-Patřím do černé zvěře a jsem loven celoročně

Jezevec lesní

-Mistr tajných chodeb
- Milovník žížal, které dokáže lovit i dvě hodiny, dále si smlsne na r plžích, hmyzu, ptačích mláďatech a různých plodech. Lovi také ropuchy
-Je úzkostlivě čistotný. V okolí brlohu nenechává zbytky potravy a k vylučovaní má ve svém zhruba 300 hektarovém teritoriu přesně vymezena místa, páření se nazývá chrutí, ulehá k zimnímu spánku,
-Jejich doupata, lidově zvaná hrady, jsou pověstná svou rozlehlostí. Chodby o průměru až čtvrt metru v nich sahají do hloubky pěti metrů a v několika patrech nad sebou se kříží.
-Nory udržují jezevci v čistotě a obzvlášť pečují o pelech, jehož výstelku pravidelně vyměňují a větrají na povrchu. Stranou brlohů mají záchody, což jsou mělké jamky, které zároveň slouží jako pachové značky.

Nyní se rozdělte do čtveřic a doveďte svá zvířátka do domečku

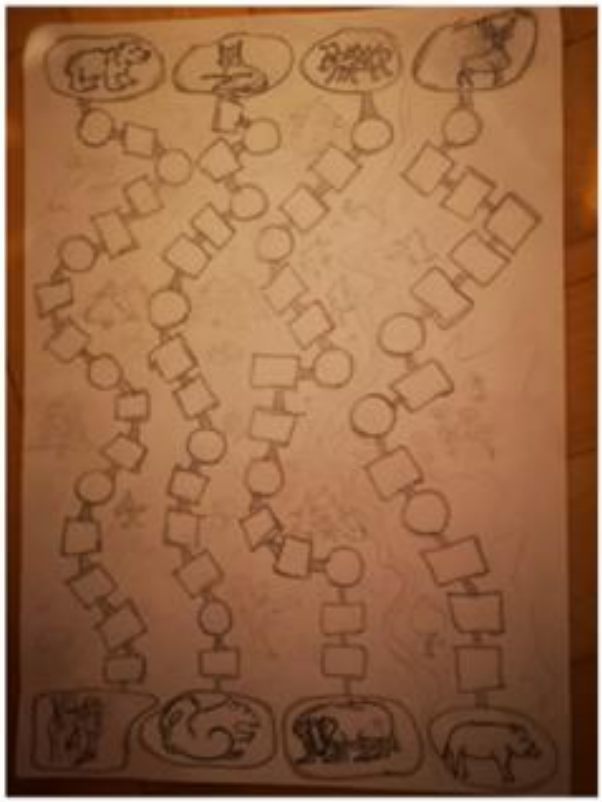

FIGURKA	OTÁZKY	ODPOVĚDI
Veverka obecná	Jak dlouhý ocas mám?	Stejně dlouhý jako své tělo.
Veverka obecná	Kolik metrů zvládnu skočit?	Při skoku ze stromu na strom zvládnu skočit až 4 metry.
Veverka obecná	Čím se krmím?	Hmyze, houbami, ptačími vejci, šiškami a oříšky.
Veverka obecná	Spím zimním spánkem? Jak to u mě doma v zimě vypadá?	Nespím, ale jsem často uvnitř, proto si dělám zásoby a přebývám v příbytku s pečlivou izolací z rozcupované kůry, kde můžu mít až 20 stupňů.
Veverka obecná	K čemu mi slouží můj velký ocas?	Jako kormidlo při skákání z větve na větev.

FIGURKA	OTÁZKY	ODPOVĚDI
Jelen lesní	Jakou barvu má moje srst v létě?	Rezavě hnědou
Jelen lesní	Čím se živím?	Travinami, bylinami, listím, pupeny, výhonky, dřevinami a lesními plody
Jelen lesní	Jakou mám srst v zimě?	Hustší, šedohnědou
Jelen lesní	Proč se na zimu stěhuji do nižších poloh?	Abych zde našel snadněji potravu a je tu přece jen tepleji
Jelen lesní	Kde přečkávám největší mrazy?	V houští

FIGURKA	OTÁZKY	ODPOVĚDI
Mravenec lesní	Jak se nám říká?	Lesní policie
Mravenec lesní	Z čeho si stavíme mraveniště? Jak velké může být?	Z jehličí a větviček, uprostřed je vždy pařez a je veliké až 2 metry
Mravenec lesní	Spím přes zimu? Čím se živím?	Ano, spím a živím se hmyzem
Mravenec lesní	Co nám pomáhá v pobytu, čím komunikujeme s ostatními mravenci?	Vypouštíme feromony a komunikujeme pomocí tykadel
Mravenec lesní	Vysvětli, co je to tzv. spirála smrti.	My mravenci jsme silnější ve skupině, pokud se ale ztratíme, tak se chytneme prvního mravence, kterého ucítíme = tak může vzniknout kruh, ve kterém chodíme stále dokola

FIGURKA	OTÁZKY	ODPOVĚDI
Medvěd hnědý	Upadám do zimního spánku?	Ne, pouze do zimního odpočinku, občas se tedy vzbudím a jdu se najíst a odskočím si na záchod 😊
Medvěd hnědý	Kde v zimě spím?	V jeskyni, pod stromem s větvemi až k zemi, kde se nechám zasypat sněhem
Medvěd hnědý	Proč se moje mláďata rodí již během ledna a února?	Aby do jara stihla zesílit a přežila tak další zimu
Medvěd hnědý	Čím se živím?	Jsem všežravec – takže kořínky, plody, hmyzem, medem divokých lesních včel, malými savci, ptačími mláďaty nebo odpadky
Medvěd hnědý	Co je mou nejoblíbenější činností od jara do podzimu?	Jídlo

FIGURKA	OTÁZKY	ODPOVĚDI
Liška obecná	Čím se živím?	Lovím obratlovce, hlodavce, ale dám si i lesní plody
Liška obecná	Jak se říká liščí říji?	Kaňkování
Liška obecná	Během kaňkování vydávám typické zvuky. Jak se jim říká?	Skolí
Liška obecná	Jak si samici najde samec?	Podle pachu krve, který liška samice zanechává ve své stopní dráze
Liška obecná	Proč se má liščátka rodí se šedou srstí?	Aby je nemohli odhalit predátoři

FIGURKA	OTÁZKY	ODPOVĚDI
Prase divoké	Jak velkou rychlostí dokážu běžet?	Až 48 km/hod
Prase divoké	Jak udržuji osobní hygienu?	Třením se o sebe s ostatními prasaty
Prase divoké	Do jakého typu zvěře jsem zařazován?	Černá zvěř
Prase divoké	Lovím v noci nebo přes den?	V noci
Prase divoké	Čím se živím?	Jsem všežravec – tedy trávou, ořechy, mršinami, hmyzem, ale i malými plazy

FIGURKA	OTÁZKY	ODPOVĚDI
Jezevec lesní	Čím se živím?	Žížalami, hmyzem, ptačími mláďaty, ropuchami, ale také lesními plody
Jezevec lesní	Jsem „bordelář“? Zdůvodni.	Ne, jsem velice čistotný, v mém brlohu má záchod přesně určené místo a pelech pravidelně vyměňuji a větrám na povrchu
Jezevec lesní	Jak se nazývají naše brlohy?	Hrady
Jezevec lesní	Jak se nazývá naše páření?	Chrutí
Jezevec lesní	Jak hluboké jsou naše brlohy?	Až 5 metrů

FIGURKA	OTÁZKY	ODPOVĚDI
Datel černý	Jak se rozezná samec od samice?	Zbarvením – samec má červené temeno a samice týl
Datel černý	Vysvětli tvrzení – „tam, kde je datel, je zdravý les“	Datel jí brouky, mravence a všechny ostatní „škodiče“ stromů
Datel černý	Kolika let se dožívám?	Až přes 25 let
Datel černý	Jak dlouhý mám jazyk?	Dvakrát delší než zobák
Datel černý	Kolik měřím a jak velké rozpětí křídel mám?	Měřím skoro 50 cm a rozpětí mých křídel je až 70 cm
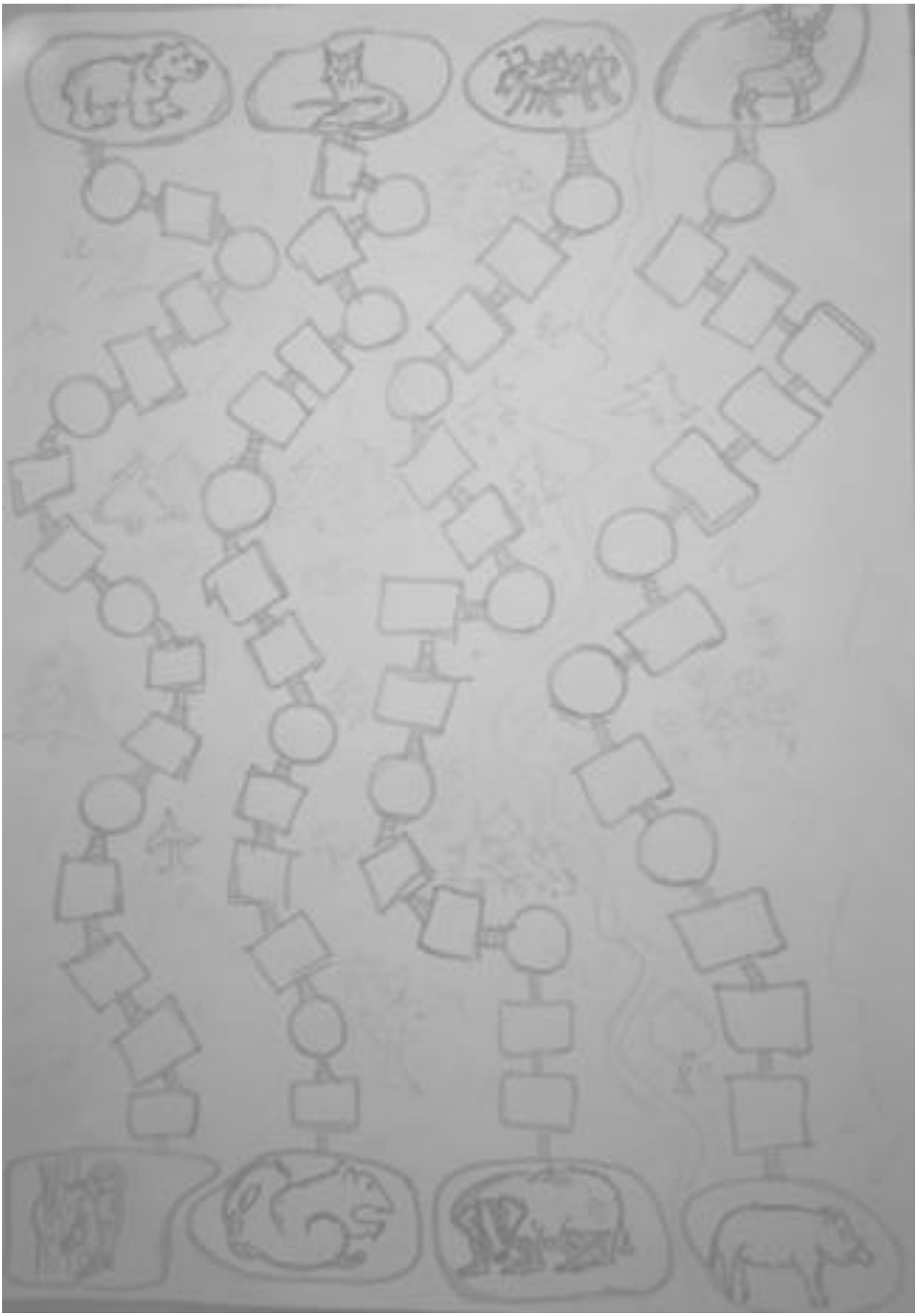
HERNÍ PLÁN